

همیشه‌ها یک ایرانی‌ها

عاشقانه در کویر

گپ و گفت با احسان مهدیزاده، مستندسازی که یک زوج ۸۰ساله کویرنشین را سوژه کرده است

گزارش | **راحله عبدالحسینی**
روزنامه‌نگار

وقتی دوربین را برداشت و راهی کویر سه‌قلعه در جنوب سربان خراسان جنوبی شد، در حال و هوای مستندسازی نبود. کویر سه‌قلعه در جنوب شهرستان سربان، در فاصله ۲۴ کیلومتری جنوب غرب سربان و ۵۲ کیلومتری جنوب شرق شهر فردوس و حاشیه کویر قرار گرفته است. او اما قصد داشت از آسمان کویر در شب و گروه‌های رصد که در تنها اقامتگاه کویر سه‌قلعه اترق می‌کردند، فیلمبرداری کند. قصه برای احسان مهدیزاده از جایی آغاز شد که به علت تعداد زیاد رصدکنندگان آسمان، چند نفری راهی خانه قدرت و کشور شدند؛ زن و شوهری که بیش از ۸۰سال دارند و از وقتی یادشان هست در کویر زندگی می‌کنند. سبک زندگی عاشقانه قدرت حسن پور و کشور جهانناهی ایده ساخت مستند را در ذهن مهدیزاده روشن کرد. مهدیزاده که خود اهل شهرستان فردوس خراسان جنوبی است به همسپهری می‌گوید: «این مستند روایت یک زندگی سالم و عاشقانه به دور از حواشی است.» مستند او در جشنواره فیلم کوتاه تهران به نمایش در آمده است.

دوربین شما کویر سه‌قلعه را نشانه رفته است، اما نه برای نشان دادن زیبایی‌های کویر. مستند «قدرت و کشور» برشکی کوتاه از زندگی عاشقانه یک زوج سالخورده را روایت می‌کند. چطور با آنها آشنا شدید؟

من در شهر فردوس زندگی می‌کنم که فاصله‌ای با کویر ندارد و رفت‌وآمد زیادی در کویر دارم. این بار که برای فیلمبرداری رفته بودم، متوجه شدم زوجی سالخورده تنها در کویر زندگی می‌کنند و از ۸سال پیش تاکنون اتاق خانه‌شان را در اختیار بومگردی گذاشته‌اند. گردشگرانی که قبلاً برای تماشای آسمان کویر به این منطقه و به خانه قدرت و کشور رفته بودند، شیفته شیوه زندگی ساده و عاشقانه آنان شده بودند. این موضوع جرقه ساخت مستندی از زندگی آنان را برای من روشن کرد.

یعنی تا قبل از راه‌اندازی بومگردی در نزدیکی خانه قدرت و کشور، کسی آنان را نمی‌شناخت؟

نه. راستش را بخواهید آنان از کودکی همراه خانواده‌های خود در کویر سه‌قلعه زندگی می‌کنند. بعدها که از دوام می‌کنند و فرزندانشان بزرگ و راهی شهر می‌شوند، خودشان در کویر می‌مانند و همچنان با برداشت نمک و اسپند (اسفند) روزگار می‌گذرانند. چیزی که مرا جذب خودش کرد شخصیت قدرت و کشور بود که چطور با کمترین امکانات حاضرند در کویر زندگی کنند و آنقدر همدیگر را دوست داشته باشند.

در مستند شما سکانسی هست که قدرت راهی مغازه‌ای در شهر می‌شود و برای کشور پفک می‌خرد و بعد با هم پفک می‌خورند و گپ می‌زنند. این سکانس بین مخاطبان مستند به عاشقانه‌های پفکی معروف شده است.

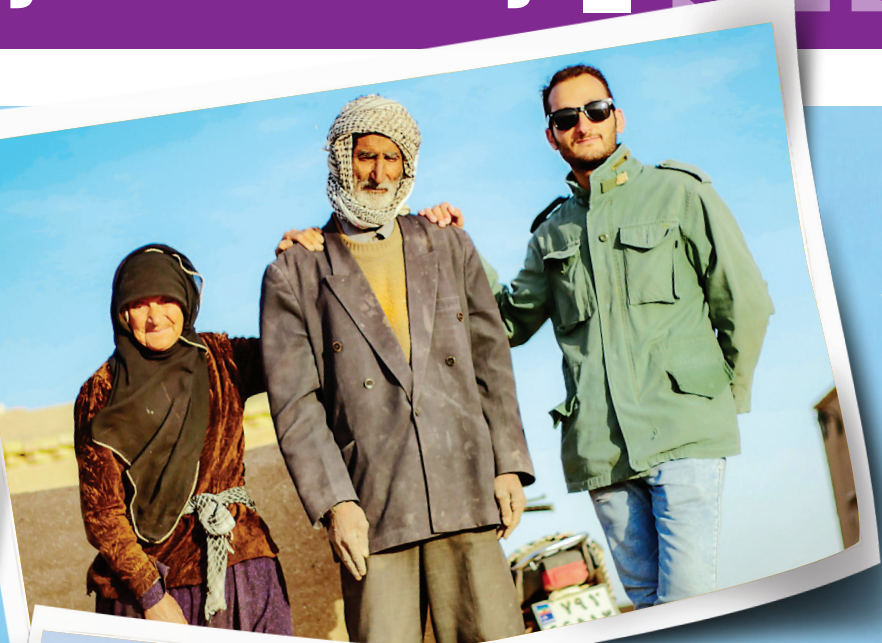
این فقط یکی از عاشقانه‌های آنان است. ببینید همه در زندگی شخصی خود با چالش‌های اقتصادی، عاطفی و... روبرو هستند که باعث می‌شود بین زوجین اختلافاتی پیش بیاید و عشق از بین برود. انگار این چالش‌ها مدت

”

قدرت و کشور از کودکی همراه خانواده‌های خود در کویر سه‌قلعه زندگی می‌کنند. بعدها فرزندانشان بزرگ و راهی شهر می‌شوند، خودشان ۲نفره در کویر می‌مانند و همچنان با برداشت نمک و اسپند (اسفند) روزگار می‌گذرانند

زندگی‌های مشترک را کوتاه کرده. قدرت و کشور از جمله شخصیت‌هایی هستند که در کنار چالش‌ها و سختی‌های زندگی هوای همدیگر را دارند. وقتی از زندگی سخت آنان حرف می‌زنم منظورم این است که تنها پتل خورشیدی که داشتند بر اثر صاعقه از بین رفته بود و برق هم نداشتند. زندگی‌شان مثل گذشته که عشایر بودند و شتر داشتند هم نمی‌گذشت. اما هوای همدیگر را داشتند. مثلاً قدرت از کشور خواهش می‌کند که دیگر برای برداشت اسپند نرود چون خسته می‌شود. در زمان تصویربرداری کشور مجبور شد همراه دامادش برای درمان گوش خود به شهر برود. در این چند روز قدرت بی‌تاب بود و خواب به چشمش نمی‌آمد. هر روز به محلی دور از خانه‌اش می‌رفت تا موبایل آنتن بدهد و بتواند با کشور صحبت کند.

خبر دارید؟ بله. کشور باید از سمک استفاده کند و قدرت هم باید عمل آب مروراید انجام دهد. ۲پسر و یک دخترشان در شهر زندگی می‌کنند و پیگیر سلامت آنان هستند.

به نظر تان مخاطب جوان امروز با چنین سوژه‌هایی ارتباط برقرار می‌کند؟

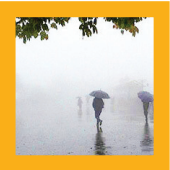
همیشه که نباید سوژه‌های مستند خیلی عجیب و غریب باشند. گوشه‌و کنار این سرزمین پرست از قصه‌های جذاب اما ساده. نمونه‌اش پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها خودمان هستند که اکثراً داستان‌های جالب و جذابی دارند، ولی هیچ‌وقت به آنها توجه نکرده‌ایم. اینکه چگونه به یک سوژه خیلی معمولی بپردازیم و از آن یک روایت جذاب در بیآوریم هنر است. عشق قدرت به همسرش امروزی و مدرن نیست. ولی ما ندیم که قصه عشق به هر زبانی که باشد شنیدنی است و جوان امروزی به‌نظر من به این قصه‌های واقعی و ناب علاقه‌مند است.

خبر دارید؟ بله. کشور باید از سمک استفاده کند و قدرت هم باید عمل آب مروراید انجام دهد. ۲پسر و یک دخترشان در شهر زندگی می‌کنند و پیگیر سلامت آنان هستند.

پرستاره‌ترین آسمان جهان اینجاست
کویر سه‌قلعه در فاصله ۲۴ کیلومتری جنوب غرب شهر سربان و ۵۲ کیلومتری جنوب شرق شهر فردوس واقع شده است. با وجود اینکه فقط یک خانواده ۲نفره در این کویر زندگی می‌کنند، زیبایی سه‌قلعه، آنجا را به بهشتی برای گردشگران نجومی تبدیل کرده است. ستاره‌شناسان مبتدی خراسان رضوی، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان به‌دلیل نزدیکی کویر سه‌قلعه را برای رصد آسمان انتخاب می‌کنند. برپایه آمار انجمن نجوم ایران طی سالیان متوالی در کویر سه‌قلعه رصد ستارگان با حد قدر ۲۷ میسر است. نخستین سایت ویژه گردشگری نجومی در کویر سه‌قلعه واقع شده و دارای یکی از تارک‌ترین و پرستاره‌ترین آسمان‌های جهان است و با توجه به تعداد شب‌های زیاد آسمان صاف در آن می‌توان رصدگاه سه‌قلعه را بهشتی برای مشتاقان رصد اجرام آسمان شب دانست.

هواشناسی

هشدار تاریخی برای ۹ استان

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور روز جمعه، ۷دی سامانه بارشی از غرب کشور وارد شد و فعالیت آن موجب بارش برف، برف‌گبار باران، وزش باد شدید، پدیده مه و کاهش دید افقی شده است. به گزارش همسپهری، این اتفاق روز جمعه، ۷دی برای استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه، نیمه‌شمالی ایلام، شمال و غرب لرستان سبب صدور هشدار تاریخی هواشناسی شد و امروز شنبه، ۸دی نیز لرستان، چهارمحال و بختیاری، شمال و شرق خوزستان، همدان، شرق استان‌های ایلام و کرمانشاه، البرز از نفاذات قزوین، شمال و تهران هشدار تاریخی هواشناسی دریافت کرده‌اند. کارشناس هواشناسی گفت: مخاطرات این سامانه بارشی احتمال اختلال در ناوگان حمل‌ونقل عمومی و ناوگان زمینی، هوایی و ریلی کشور، لغزندگی جاده‌ها به ویژه انسداد گردنه‌های برف‌گیر و راه‌های روستایی مناطق سردسیر به سبب بارش برف، احتمال قطع برق، مه‌گرفتگی خواهد بود. کبیری رفیعی افزود: روز یکشنبه، ۹دی در شرق سواحل خزر و مناطقی از شمال شرقی کشور و همچنین در لرستان، شمال خوزستان و چهارمحال و بختیاری بارش باران و برف پراکنده پیش‌بینی می‌شود.

معماری مدور

بیشتر کاروانسراهای ایرانی مستطیل و مربعی شکل است و بعضاً با قلعه‌ها تلفیق می‌شوند، اما معماری زین‌الدین یک استثنای جذاب و دیدنی است. شجر نشانه و رمزی است از سنت آل عبا و حیاط که به صورت ۱۲ اوجی بنا شده یادآور ۱۲ امام برحق مذهب شیعه اثنی عشری است. از نقشه و تاریخچه بنا که بگذریم به ساختار آجری آن می‌رسیم. ابتدا یک در چوبی در مقابل خود می‌بینید که وقتی از آن عبور کنید به یک حیاط بزرگ دایره‌ای خواهید رسید. بی‌امون حیاط را شاه‌نشین‌ها و اتاق‌های ۸ ضلعی احاطه کرده‌اند که نمایانگر اوج هنر ایرانی در تقسیم فضاهای این ساختمان شگفت‌انگیز است.

اقامتگاهی در دل کویر

همه اتاق‌ها و شاه‌نشین‌ها امروز به اقامتگاه تبدیل شده‌اند. در مسوی حیاط این کاروانسرا، پایه‌های هست که مسافر کتک‌کاو و دوستدار آسمان را به مهمانی آسمان و سکوت کویر می‌برد تا در بلندی کاروانسرا در نور ماه و ستاره‌ها غرق شود و در پایین تا چشم کار می‌کند کویر و ستارها مشاهده می‌شود. در طرفین هشتی، ورودی و پشت اتاق‌ها، راهروهای وسیع و طولانی قرار دارد که اصطبل چهارپایان بوده است. ضلع غربی و شرقی کاملاً فریب‌دهنده و از بازترین نشانه‌های معماری کاروانسرای زین‌الدین به شمار می‌روند.

آموزش

سیستان و بلوچستان

تحویل ۵۱۰۰ مدرسه در ۳ سال

مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس سیستان و بلوچستان گفت: بیش از ۵۱۰۰ کلاس درس از سال ۱۴۰۰ تاکنون و ۷۱۰ کلاس درس در ۶ماهه اول سال ۱۴۰۳ در سراسر استان ساخته و تحویل دانش‌آموزان شده است.

به گزارش همسپهری، میثم لک‌زایی در نشست خبری با خبرنگاران گفت: در مجموع در استان ۱۴۵۰ کلاس با زیربنای ۲۵۰هزار مترمربع در دست اجراء است؛ به‌طوری‌که زیربنای کلاس‌های در دست اجرا ۷۰ درصد نسبت به سال گذشته افزایش پیدا کرده و سعی شده در هر منطقه حداقل یک مدرسه شبانه‌روزی ساخته شود.

او افزود: در ۳سال و نیم گذشته سرانه فضای آموزشی استان به میزان نیم مترمربع افزایش یافته و از ۲/۳ به ۲/۸۷ مترمربع برای هر دانش‌آموز رسیده که این موفقیت نتیجه هم‌افزایی اعتبارات دولتی، خیران و اقدامات اجرایی دستگاه‌های مختلف است. مدیرکل نوسازی مدارس استان خاطر نشان کرد: ۶۰ درصد مدارس سراسر استان به وسایل گرمایشی و سرمایشی مجهز هستند. او ادامه داد: در سال‌های اخیر تلاش کرده‌ایم تا با انجام هم‌افزایی‌های مختلف، استان را در مسیر عدالت آموزشی قرار دهیم و با توجه به رشد دانش‌آموزی استان به سمت شرایط مطلوب حرکت کرده‌ایم و سرانه آموزشی استان حداقل در ۳سال و نیم گذشته نیم‌متر به‌ازای هر دانش‌آموز افزایش پیدا کرده است. لک‌زایی ادامه داد: در سنوات گذشته سرانه آموزشی موجود استان نیز حفظ نمی‌شد و علاوه بر آن هر ساله جمعیتی نیز به سرانه آموزشی استان اضافه می‌شد و گاهی متناسب با آن جمعیت دانش‌آموزی که اضافه می‌شد، فضا و تجهیزات آموزشی فراهم نمی‌شد و در اختیار دانش‌آموزان قرار نمی‌گرفت. مدیرکل نوسازی توسعه و تجهیز مدارس سیستان و بلوچستان گفت: در ۳سال اخیر به سمت شرایط مطلوب حرکت کردیم و ۴۵۰هزار مترمربع فضای آموزشی در اختیار آموزش و پرورش قرار گرفته و سرانه آموزشی استان از ۲/۳ به ۲/۸۷ رسیده که این یک حرکت بی‌نظیر در نتیجه هم‌افزایی است.

راه

تکمیل راه‌آهن چابهار- زاهدان تا سال آینده

رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: منابع لازم برای تکمیل مسیرهای جاده‌ای و ریلی مرتبط با بندر چابهار و سواحل مکران تامین می‌شود و امیدواریم تا پایان سال آینده، راه‌آهن چابهار به زاهدان تکمیل و بهره‌برداری شود. به گزارش ایسنا، سیدحمید پورمحمدی با بیان اینکه سازمان برنامه و بودجه تمام منابع مالی این پروژه را تامین کرده است، افزود: باید در راستای توسعه سواحل مکران و توجه به پروژه‌های دریا محور این پروژه، جاده ساحلی از چابهار تا بندرعباس را به پایان برسانیم. او اظهار امیدواری کرد با سفر مسئولان و بازدید از طرح‌ها شاهد تکمیل آنها باشیم و توسعه سواحل مکران را رقم بزنیم. این طرح با هدف ایجاد کریدور ریلی شرق کشور، اتصال بندر شهید بهشتی چابهار به عنوان تنها بندر اقیانوسی کشور به شبکه ریلی، کمک به توسعه سواحل مکران از طریق ایجاد ارتباط ریلی، اتصال کشورهای آسیای میانه و افغانستان به آب‌های آزاد اقیانوسی و ایجاد بستر مناسب برای توسعه و رشد اقتصادی منطقه اهمیت فراوانی دارد.

گردشگری

تنها کاروانسرای مدور ایران

تنها بنای مدور ایرانی به دستور شاه‌عباس صفوی بنا شد و یک شاهکار معماری است. کاروانسرای «زین‌الدین» در ۶۰ کیلومتری جاده یزد به طرف کرمان قرار دارد. به گزارش همسپهری، کاروانسرای زین‌الدین که به‌عنوان تنها کاروانسرای مدور ایران شناخته می‌شود از سوی «زین‌الدین گنجعلی خان ریگ» حاکم کرمان به دستور شاه‌عباس صفوی در قرن دهم هجری قمری ساخته شد. این بنا که با کاربری اقامتی- پذیرایی مورد استفاده گردشگران قرار می‌گیرد، در روزگار خودش برای استقرار تفنگچیان و مستحفظان هم به کار می‌رفته و معماری آن به قلعه نظامی شباهت دارد. کاروانسرای زین‌الدین با همان رابط زین‌الدین در شهرستان مهریز یزد واقع شده است.

فیلم گزارش را با اسکن این کد ببینید.